

Tante Pollewop verspreidt het woord

Het begon met de verzameling boeken waar broer en zus Wim en Marij Moorman na het overlijden van hun moeder een goede bestemming voor zochten. Weggooien vonden ze zonde en de boeken naar een opkoper brengen weinig respectvol. Ze twijfelden over *bookcrossing*, waarbij je boeken in openbare gelegenheden ‘vrijlaat’, maar dachten toen aan het Engelse boekenstadje Hay-on-Wye. Daar staan kasten op straat waarin boekhandelaars hun kneusjes aanbieden, ook buiten openingstijd toegankelijk. Zoiets leek hen wel wat. Toen bleek dat het kunstwerk van Erik van Maarschalkerwaard in hun tuin door de maker kon worden omgebouwd tot een soort inloopkast, waren ze er snel uit. In de zomer van 2012 openden ze de deur van hun Boekenbastion Tante Pollewop.

Aan de Meterikseweg, een doorgaande weg aan de rand van Horst, Noord-Limburg, wijst een bord met de tekst ‘Gratis Boeken’ voorbijgangers op het Boekenbastion. In een diepe voortuin vol struiken en bomen staat een donkere, metalen capsule waarvan de deur dag en nacht openstaat. Van buiten ziet het bastion er geheimzinnig uit, maar eenmaal binnen brandt het licht en zie je dat de ronde wanden volgeladen zijn met boeken. Gratis boeken. Om mee te nemen.

Tante Pollewop wordt wel de eerste minibieb van Limburg genoemd, of een van de eerste van Nederland. Een oncontroleerbare bewering, want typerend voor deze initiatieven is dat ze buiten alle bestaande structuren om opereren. Een van de bekendste vormen van dit soort alternatieve boekenpunten is de Little Free Library, uit de Verenigde Staten. Oorspronkelijk bedoeld om burens hun favoriete boeken te laten delen volgens het principe ‘take a book, return a book’.

Een Little Free Library is vaak een vrolijk beschilderd, uit de kluiten gewassen vogelhuisje. Ook in Duitsland bestaat iets dergelijks onder de naam Öffentlicher Bücherschrank, groter en uitgebreider, maar volgens het principe: mensen laten boeken achter en anderen nemen die weer mee.

Alles is welkom

In het Boekenbastion in Horst passen ongeveer 200 boeken. De verzameling van hun moeder is inmiddels weg maar de Moormannen hebben geen gebrek aan boeken. Integendeel: er komen alsmar exemplaren bij. Steeds meer mensen weten het Boekenbastion te vinden, niet alleen met dozen vol oude boeken maar ook met heel recente exemplaren. Alles wat ze krijgen komt uiteindelijk in het bastion terecht, ze selecteren niet. ‘Jij zou wel eens wat strenger willen zijn, hè?’, zegt Marij tegen haar broer. ‘Jij bent meer van de verheffingsgedachte.’ Maar ze plaatsen alles. Alleen kapotte boeken gooien ze weg. En alles wordt meegenomen, tot hun eigen verbazing, zelfs de oudste of meest onwaarschijnlijke titels. Tante Pollewop heeft boeken in het Nederlands en in andere talen. Achtergelaten door evenzovele toeristen die gebruikmaken van het bastion.

‘Hier komen mensen met boeken in aanraking die normaal gesproken nooit in een bibliotheek zouden komen. Mensen uit de buurt, maar ook voorbijgangers. Zoals die vrouw die op de kermis in het dorp stond en toevallig voorbijkwam. Daar hebben we later nog een kaart van gekregen.’ Dat was een uitzondering, want in het algemeen hebben de twee weinig rechtstreeks contact met de mensen die gebruikmaken van hun bastion. Behalve via het gastenboek. Daar stond onlangs voor het eerst iets negatiefs in:

‘Gooi al die oude troep toch weg!’ In elk boek plakken ze een sticker met hun logo, oorspronkelijk omdat ze hoopten dat het mensen zou stimuleren om te reageren op een boek, maar dat gebeurde nooit. Ze zien het nu maar als mooie reclame.

Voor de lol

Is Tante Pollewop een alternatief voor een openbare bibliotheek? ‘Nee, absoluut niet’, schrikt Marij. ‘Dit is een willekeurige verzameling met boeken. Er zit geen gedachte achter, er is geen sprake van bewuste collectievorming. We verdelen wat we hebben, zonder een keuze te maken. Een bibliotheekcollectie is veel meer: daar zit een gedachte achter, die heeft een doel. Een bibliotheek is een ontmoetingsplek, dat zijn wij niet. Toen we net begonnen hebben we wel eens een theekransje georganiseerd, maar daar kwam na de eerste keer niemand meer op af dus daar zijn we mee gestopt. Wij doen dit voor de lol. Zodra we merken dat Tante Pollewop gebruikt wordt om te bezuinigen op de bibliotheek, houden we er acuut mee op. Dat is absoluut niet de bedoeling!’ Haar broer vult aan: ‘Het stoort me dat dit soort initiatieven soms misbruikt worden door de politiek. Dit past natuurlijk perfect in al die praatjes van politici over participatie en zo. Een van de plaatselijke politieke partijen beweerde in haar verkiezingsprogramma onder het kopje “Bibliotheek” al dat ze particuliere initiatieven wilde steunen, maar ik hoef geen steun van de politiek. En ook geen subsidie. We kunnen het prima zelf. Het moet wel leuk blijven.’ •

Boekenbastion Tante Pollewop, Meterikseweg 153, Horst. Sinds een half jaar is er ook een filiaal in Tienray, Spoorstraat 10.
Pollewopboeken.blogspot.nl.

